

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 30 października 2024 r.

Poz. 8625

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NP-II.4131.1.276.2024.9

WOJEWODY WIELKOPOLSKIEGO

z dnia 24 października 2024 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465)

orzekam

nieważność § 5 w zakresie zwrotu: „posiadający czynne prawo wyborcze do organów gminy.” uchwały nr V/25/2024 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 19 września 2024 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Pleszew - ze względu na istotne naruszenie prawa.

Uzasadnienie

W dniu 19 września 2024 r. Rada Miejska w Pleszewie podjęła uchwałę nr V/25/2024 w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Pleszew.

Uchwałę podjęto na podstawie "art. 5a ust. 2, art. 40 ust. 1, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 ze zmianami)".

Uchwała została doręczona Wojewodzie Wielkopolskiemu 26 września 2024 r.

Dokonując oceny zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Na mocy § 5 uchwały nr V/25/2024 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 19 września 2024 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Pleszew (zwanej dalej "uchwałą") postanowiono, iż „Uprawnionymi do udziału w konsultacjach są mieszkańcy Miasta i Gminy Pleszew posiadający czynne prawo wyborcze do organów gminy.”.

W ocenie organu nadzoru treść § 5 ww. uchwały w zakresie zwrotu: „posiadający czynne prawo wyborcze do organów gminy.”, została podjęta z istotnym naruszeniem prawa polegającym na przekroczeniu granic upoważnienia wynikającego z art. 5a ust. 2 w zw. z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465), zwanej dalej „u.s.g.”.

Przepis art. 5a ust. 1 u.s.g. stanowi, że: „W przypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy”. Zgodnie z art. 5a ust. 2 u.s.g.: „Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy określa uchwała rady gminy, z zastrzeżeniem ust. 7”.

W ocenie organu nadzoru w delegacji ustawowej wynikającej z art. 5a ust. 2 u.s.g. nie mieści się ustalenie kategorii podmiotów uprawnionych do udziału w konsultacjach. Krąg ten został bowiem określony przez samego ustawodawcę. Zgodnie z art. 5a ust. 1 i ust. 2 u.s.g., uprawnionymi do udziału w konsultacjach są mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego przeprowadzającej konsultacje, przy czym norma ta nie zawiera żadnych ograniczeń ani nie odsyła w tym zakresie do innych aktów prawa. W art. 1 u.s.g. zdefiniowano pojęcie gminy, przyjmując, że przez gminę należy rozumieć wspólnotę samorządową oraz

odpowiednie terytorium (ust. 2). Mieszkańcy gminy tworzą zaś z mocy prawa wspólnotę samorządową (ust. 1). Kompetencja zawarta w art. 5a ust. 2 u.s.g. upoważnia radę gminy jedynie do określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji. Przez zasady należy rozumieć tezy, w których treści zawarte jest prawo rządzące jakimiś procesami, podstawa na której coś się opiera, a z pojęciem trybu wiąże się sposób postępowania (vide wyrok WSA w Opolu z 13 czerwca 2006 r., II SA/Op 213/06).

Podobne stanowisko zajął Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 29 kwietnia 2011 r., III SA/Wr 20/11, w którym wskazał że kompetencja organu gminy wynikająca z art. 5a ust. 2 u.s.g. nie obejmuje określania praw podmiotowych warunkujących uprawnienie mieszkańców gminy do udziału w konsultacjach. Istotnym jest, iż krąg osób uprawnionych do udziału w konsultacjach społecznych został określony przez samego ustawodawcę. Są nimi mieszkańcy gminy, czyli osoby zamieszkujące w miejscowości położonej na jej obszarze z zamiarem stałego pobytu. Pojęcie mieszkańca nie jest tożsame z pojęciem osoby posiadającej czynne prawo wyborcze. Fakt pozbawienia praw publicznych, praw wyborczych czy też ubezwłasnowolnienie mieszkańca gminy nie jest jednoznaczne z pozbawieniem go prawa do udziału w konsultacjach. Kompetencja zawarta we wzmiankowanym przepisie upoważnia radę gminy jedynie do określenia zasad i trybu przeprowadzania konsultacji.

W ślad za tezą wyrażoną w wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 13 kwietnia 2021 r., III SA/Kr 1332/20, należy podkreślić, iż „Uczestnikami procesu konsultacji społecznych przeprowadzanych na podstawie art. 5a ust. 1 i 2 u.s.g. są zawsze dwa podmioty. Pierwszym jest organ konsultujący (decydent) uprawniony do rozstrzygnięcia o sposobie wykonywania zadań publicznych. Jego rolą jest rozstrzygnięcie sprawy, która była przedmiotem konsultacji, a także zorganizowanie konsultacji społecznych pod względem prawnym oraz technicznym. Podmiotem konsultującym są organy gminy, gdyż tylko one posiadają kompetencje do rozstrzygnięcia o sprawach publicznych ważnych dla lokalnej wspólnoty samorządowej. Drugim uczestnikiem konsultacji społecznych jest zbiorowy podmiot konsultowany, czyli mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego przeprowadzającej konsultacje.”

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, iż Rada Miejska w Pleszewie ograniczając krąg osób uprawnionych do udziału w konsultacjach przekroczyła granice delegacji ustawowej. Zgodnie natomiast z art. 94 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483, ze zm.), organy samorządu terytorialnego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawie, ustanawiają akty prawa miejscowego obowiązujące na obszarze działania tych organów.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Pouczenie

1. Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

2. Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski
(-) Agata Sobczyk
(dokument podpisany elektronicznie)

Otrzymują:

Rada Miejska w Pleszewie

Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew